

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

*vill du
kandu*

Vill du förbättra din ekonomiska ställning, vill du få en kär önskan uppfylld... Planera din ekonomi med hjälp av

POSTSPARBANKENS
BUDGETBOK

Pris 1 kr.

Vad har hänt?

OSSIETZKY HAR FÅTT 1935 ARS FREDSPRIS. Detta erkännande av hans modiga och ståndaktiga fredsarbete har uppväckt Tysklands vrede, och ett »tydligt genmäle» utlovas på denna »oförskämda utmaning och förolämpning mot det nya Tyskland: att ge priset åt en notorisk landsförrädare.» Det förekommer även ett yttrande som låter påskina att tyskar hädanefter skola förbjudas att ta emot Nobelpris.

FREDSPRISET FÖR 1936 gavs åt Argentinas utrikesminister Saavedra Lamas, känd för sina strävanden för freden inom Sydamerika, medling i Chacokriget, upprättandet av en nonaggressionspakt mellan Sydamerikas stater, ästadkommande av Argentinas återinträde i N. F. I Panamerikanska fredskonferensen, som öppnas i Buenos Aires den första december, är Lamas ordförande.

TYSKA UNDERVATTENSÅTAR ha torpederat spanska regeringens kryssare vid Cartagena, meddelar regeringen i Valencia samtidigt som den påpekar att tyska och italienska krigsfartyg sedan i somras opererat utanför Spans kust. — Kampen om Madrid fortsätter, men dess häftighet synes de senaste dagarna ha varit dämpad av dåligt väder. Utrymningen bedrivs intensivt, framförallt har man sökt föra framstående vetenskapsmän och skriftställare, samt vetenskapligt material och konstskatter i säkerhet.

TYSKLAND OCH JAPAN ha under-tecknat ett avtal, riktat emot den kommunistiska internationalen. De förbinda sig att underrätta varandra om dess verksamhet samt att genomföra motåtgärder i intimt samarbete. Även andra likasinnade stater kunna få vara med.

DET JUDISKA INFLYTANDET på tyskt rättsväsen skall fullständigt avskaffas — i detta syfte kommer cirka 2,000 juridiska arbeten av 650 judiska författare att försvinna, enligt Nazistiska partikorrespondensen. Det har också föreslagits att man skall påstå dem vara plagiat av ariska forskares verk — då kan de få bestå.

Stockholms Läns Sparbank

Grundad 1862

HUVUDKONTOR:
DROTTNINGGATAN 39, STOCKHOLM

AVDELNINGSKONTOR:

S:t Eriksgatan 79 Stockholm
Järnvägsgatan 24 Sundbyberg
Alviksvägen 43 Äppelvik

50 filialer i Stockholms län

Insättarnas medel: Egna fonder:
Kr. 64.500.000.- Kr. 5.100.000.-

Andrea Andreen-Svedberg:

Hälsokost för skolbarn.

ett lands förnämsta naturtillgång är dess barn. Denna sats bestrides av ingen men det är en av de där självklara sanningarna, som vi på intet sätt handla efter. Det har stundom roat mig att påpeka att vi intressera oss mycket mer för upprätthållandet av den naturtillgång, som väl är vår näst viktigaste — våra skogar. Man kan fullfölja samma tankegång och komma till att vi i allmänhet i världen lägga ned mycket mer kostnad på bevarande och skötsel av andra naturtillgångar än vad vi kosta på våra barn. Jag har för ögonblicket inga svenska jämförelsesiffror men kan anföra att i U. S. A. regeringen 1929 använde 9,700,000 dollars för att understödja husdjursaveln och hade 4,045 anställda för det ändamålet, under det att totalanslaget för barns hälsovård uppgick till c:a 300,000 dollars och c:a 100 anställda. Även om relationen sen dess förskjutits något till det bättre är siffrorna talande nog.

Åtgärderna från det allmänna sida för barn är synnerligen slumpmässiga, osystematiska. Straff för barnamord förstås — en gång fick ju husfadern själv avgöra den saken; straff för fosterfördrivning. Samhällskontroll över utom-äktenskapliga barns vård, epidemivård kostnadsfritt, förbud mot barnarbete, skoltvång. — Skoltvång ja — en amerikansk specialist på hälsovård för barn frögar, när vi ska komma därhän att ha hälsotvång för barn också.

Det är inte heller möjligt för oss att ursäkt oss med att åtgärder till förmån för barns hälsa inte lönar sig. Det vet vi att de gör. Just under hela tillväxtperioden lönar de sig kolossalt. Hälsa — vilken väsentligen är betingad av ett normalt nutritionstillstånd — betyder ju sparade liv och ökad livsduglighet. När det gäller spädbarn har vi faktiskt sett sammanhanget rätt länge och lyckats åstad-

ALLRYSKA KONGRESSEN öppnades på onsdagen i Moskva med ett stort tal av Stalin, som framlade den nya konstitutionen till antagande.

I EN PÅGÅENDE SABOTAGEPRO-CES i Sovjet är även tyska ingenjörer inblandade, en av dem dömdes jämte nio ryssar till döden. Av de dömda ha nu tre benådats, däribland tysken Sieckling. Berlin hade inlagt en kraftig protest i Moskva.

FÖRVÄXLINGEN AV GIFTPREPARAT vid våra sjukhus bör förebyggas bl. a. genom förbättrade medicinskäp och övrig inredning, framhåller sjukhusdirektionen i Stockholm, som uppdragit åt en särskild kommitté att utreda frågan. Kommitténs förslag slutar på över 200,000 kronor till inventarier och inredningsarbeten, varjämte den föreslår upprättandet av särskilda sjukhusapotek — i stil med Sabbatsbergs och S:t Görans — vid samtliga större sjukhus. Kostnaderna äro visserligen stora, säger man, men icke orimliga i betraktande av de värden som stå på spel.

DET FRIVILLIGA LUFTSKYDDET skall propageras av föreningen för Stockholms fasta försvar, meddelar överstämthållare Nothin, som anser att överdrivna skräckstämningar kunna reduceras genom att allmänheten verkligen vet vad det gäller och att något göres för att förringa skadeverkningarna. — Man

komma en hel del. Spädbarnsdödligheten är nu 1/5 av vad den var för 150 år sen. Men det är ungefär allt; så snart barn hunnit till 2-årsåldern menar vi i stort sett att naturen, d. v. s. föräldrarna ska klara sig på egen hand och samhället ska nöja sig med att sköta de sjuka barnen. Det är sant att efter denna ålder inga jättevinster i fråga om dödlighet kan göras — men indirekt oerhörda hälsovinst. Barn, som få otillräcklig och ofullständig näring dö visserligen inte i regel för den skull, men de utvecklas sämre till kropp och själ och bli mycket mer mottagliga för sjukdomar i och efter pubertetsåldern än de behövde bli. (30 % kasserade som rekryter.)

Barn lika väl som husdjur behöver en riktig uppfostran för att få normal utveckling. Att japanerna är småvuxna anses med all säkerhet väsentligen bero på deras ensidiga föda under barndomen: ris, grönsaker, sötsaker men mycket litet smör, mjölk, ost, kött — m. a. o. brist på för tillväxt nödvändiga äggviteämnen, på A-vitaminer och på kalcium.

Riktig föda och färre hjälpklasser.

Det är klart att största möjliga längd och vikt inte i och för sig är det allena saliggörande, men lika säkert är att en kroppsutveckling som svarar mot ens anlag är betydelsefull både för kropps- och själshälsa. När i vår tid barn i regel är längre än sina föräldrar, så visar redan det på en viss förbättring i vår diet jämfört med tidigare. Av stort intresse är också det klara sammanhanget mellan näringsstillstånd och effektivitet. Det slöa efterblivna skolbarnet är ofta ett undernärt barn. Efterblivna barn kostar samhället en hel del. Hur vore det om vi skulle kosta på barn riktig föda och i stället ha färre hjälpklasser? En mängd

(Forts. å sista sid.)

kan ju också få veta hur det går till genom att läsa om Madrid.

HERR FURUGÅRD HAR DRAGIT SIG TILLBAKA som partiledare och Svenska Nationalsocialistiska partiet upplösts. Splittringen inom rörelsen har dock ej minskats, ty i stället för att sluta sig till herr Lindholm och Nationalsocialistiska arbetarpartiet bildade de försvinnande jurugårdarna ett nytt parti, Sveriges nationella socialister.

NORDEN HAR FÅTT sin första kvinnliga fängelsedirektör, fröken Olga Larsen, som utnämns till chef för norska landsfängelset för kvinnor.

Veckovaklen

Nr 45 och 46 av Tidevarvet

äro sammanslagna till ett dubbelnummer

som utkommer lördagen den 12 december. I nästa vecka utkommer alltså intet nr av Tidevarvet.

Pier Gudro:

Från elektriska lampor tillbaka till talgljus.

Revolutionsvänder i Spanien.

Till Tidevarvets tidigare försök att få sina läsare att förstå bakgrund och framtid i Spanien torde måhända några påpekanden få läggas. Som ämnet är stort men Tidevarvets utrymme ringa, rör det sig nödvändigtvis blott om hastigt skisserade fragment.

I Italien befinner sig bland andra spanska flyktingar en dam som anlänt från trakten av Toledo. Hon har därsammanstades ett jordagods på dryga hundra tusen hektar. Detta väldiga område skötes helt och hållet av arrendatorer. De omständliga dokument, som äro dessas kontrakt med ägarinnan, äro ur allehanda synpunkter av stort intresse. Här må blott framhåvas en paragraf. Den stadgar att *om arrendator talar illa om godsets innehavare, så är kontraktet därigenom ogiltigt, och mannen får omedelbart gå från hus och mark.*

Ett annat bidrag till den latifundientalitet, som måste försvinna, ifall Spanien skall få ro! När den nybildade republikens ledare satte i gång med att

undersöka möjligheterna för att tillfredsställa böndernas jordhunger visade det sig, att de allra flesta storgodsägare låtit klassificera sin jord som »jord av klass fyra». Det vill säga, de ville dels fortsätta med att ägna mer intresse åt uppfödandet av tjurar än åt sädesproduktion, de ville dels betala lägsta möjliga skatter. Och jord, som i verkligheten var bland landets bästa och alltså borde höra till klass ett, den stod därför, som sagt, inrangerad som klass fyra.

Men — när nu regeringen ville inlösa de stora godsen för att dela dem bland småbrukare, då blev det allmän tävlan att bevisa att jorden var den fetaste, den mest givande, den härligaste någon spanjor kunde inneha. Och i det syftet, det vill säga för att än en gång försvara samhällsfientliga latifundisters privatintressen, bildades det »agrarparti», varom under senaste månader så ofta talats i världspressens spalter.

Något annat, som likaledes den sista

(Forts. å sista sid.)

Den krigiska nationens krig.

En allvarlig tankeställare inför det moderna kriget har givits av överste Willy Kleen i hans artikelserie i N. D. A. om Europas militärpolitiska omdaning.

Nästa krig blir icke endast krigsmaktens, utan »den krigiska nationens» krig — det totalistiska kriget, skriver han.

Från de små värvade arméerna på 1700-talet och de stora värnpliktsarméerna på 1800-talet, ha vi kommit fram till 1900-talets »folk i vapen» och äro nu som bäst i färd med att fullända den krigiska nationen. Överste Kleen framhåller hur de dyrköpta erfarenheterna under världskriget ledde till organiserandet för krigsändamål icke endast av krigsmakten utan även av hemortsbefolkningen. Alla medborgares verksamhet under ett krig skulle inriktas på det gemensamma målet: kriget, vare sig denna verksamhet var förlagd till fronten eller till hemorten. Så uppstod genom organiserandet av krigsindustrien, krigslanthushållningen o. s. v. »den krigiska nationen» såsom efterträdare till »folket i vapen».

Förberedelserna för det totalistiska kriget omfatta alla medborgare. Men medborgarbegreppet är vidgat och inbegriper i detta hänseende även barnen fr. o. m. den ålder, då de kunna börja leka soldater.

Överste Kleen framhåller vidare hur den krigiska nationen i fred gör allt vad göras kan för att inrikta sin industri, sitt lantbruk och sin handel, kort sagt

sina näringar efter krigets krav. Man vill i möjligaste mån göra sig »självförsörjande», vilket är en av anledningarna till den internationella handels svårigheter.

Det är endast de tre diktatorstyrda stormakterna, som nått »idealet» eller näst därtill med avseende på »nationens krigiskhet». Men andra länder tvingas att följa med i utvecklingen, även om man icke når så långt. En följd av allt detta är, understryker överste Kleen, att Europa aldrig tidigare varit så inriktat på kriget som nu, personellt, materiellt och andligt.

Det är klagörande att mot detta ställa upp de faktiska bevis på de civila skyddsåtgärdernas osäkerhet, som kriget om Madrid har lämnat.

Andreas Vindings har i sina reportage till Stockholms-Tidningen skildrat staden under modernt luftbombardemang:

Det användes ej granater och flygbomber av de allra grövsta kalibrarna. Det har dock fallit en bomb på 250 kg., som slog hål ned till metron, den underjordiska banan. Detta innebär, att även de starkaste källare av armerad betong ej erbjuda något säkert skydd. (Kurs. av oss.)

Efter att ha nämnt att ett så metodiskt bombardemang av en miljonstad naturligtvis icke är de spanska artilleristernas (Forts. å sid. 2.)

GENOM EN GÅVA TILL

Blomsterfonden

för hem och vård åt gamla hedras minnet av en avliden på ett vackert och värdigt sätt. Exp. Hamngatan 10, Stockholm. Tel. namnanrop »Blomsterfonden». Postgiro 2530.

Våra skyddsmärkta

Syster tücken Syster madrasser

böra finnas i varje hem.

Skyddsmärket "SYSTEM" garanterar ett stoppningsmaterial av ren, vit långfibrig bomullsvadd. Säljas över he a landet.

Tillverkas endast av:

A.-B. STOCKHOLMS VADDFABRIK
Stockholm-Liljeholmen - Tel. 43 31 75, 43 31 76
Kungl. Hovlevera tör

TIDEVARVET IDUN

passar Er bäst,

ty IDUN ger både värde och trevnad

Pro Patrias överläkare, dr Per Wetterdal, skriver en artikelserie med råd till blivande mödrar — läkarevetenskapen gör nya rön till mödrarnas hjälp — det är av vikt att kvinnorna själva hålla sig à jour med dem. Läs dr Wetterdals i

IDUN

Prenumerera genom postgiro 1235 8 kr. för 1/2 år:
15 kr. för 1/1. Tel. 201602.

Lucas ReklamKasse

FIRMA SVEN CARLOWITZ
MÖBLER och GARDINER
TAPETSERARE DEKORATÖR
S:t Eriksgatan 103

Soffor, Fåtöljer, Stolar, Schälöngar, Bokhyllor, Rökbord, Sekretärer, Skåp m. m. Gardinförslag och råd vid gardinuppsättning lämnas. Tel. 33 09 71.

Snickeri & Tapetserareverkstad

Birger Jarlsгатan 90 - Tel. 21 48 02
(Hörnet av Odengatan)

Inredningsarbeten, kompletteringsmöbler, renovering och antikebehandling utföres.

VIKSTRÖM & ÖSTLUND, Snickare
Nyarbeten och reparationer av alla slags möbler, uppsättning av gardiner m. m.
LILJEGREN & SVEDMAN, Tapetserare

Wibergs kappor.

Stilfulla nyheter i stor

sortering.

BIBLIOTEKSGATAN 12, 2 tr., hiss.
STOCKHOLM

RES TILL Rönninge Gård,

Frälsningsarméns Pensionat och Vilohem, Rönninge, tel. 19. Rofyllt vilooort. Bra rum. God husmanskost. Fullt modernt. Moderat pris.

OBS! NÄRA STOCKHOLM!

Föreståndare H. Johanson.

Kina-magasinet

Handövlada Sida till klänningar, gardiner m. m. Rådsten, Crepe, Brokad, även Antik i porcellin, Bronser etc. Akta varor

Birger Jarlsгатan 12 Låga priser
Stockholm T. 67 24 35
Besök sär-utställningen Birger Jarlsг. 13, 4 tr.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas

Elegant. Tel. 20 95 92. Förstklassig.

Stilfulla, moderna Möbler

Billiga priser. Kredit ordnas.

Möbler tillverkas efter ritning.

Axel Bolinders Eitr.

G:la Brogatan 19, Stockholm • Tel. 20 71 04

Snabba, pålitliga cykelbud till Edert förfogande. Vi utföra alla slags budskickningar under full garanti.

Paketycyklarna

Skånegatan 86, Stockholm.

Tel. 40 84 50.

C. F. GRANERT

TAPETSERARE & DEKORATÖR

Mästersamuelsгатan 34. Tel. 21 19 29

Specialité:

Bekväma soffor och fåtöljer på beställning samt smakfulla gardinarrangemang.

Det finns hos Pub!

Ja, vad Ni än för tillfället råkar önska Er, så passar vårt slagord in. Det ligger mycket mera bakom detta — »det finns hos Pub» än vad man föreställer sig första gången man ser det. Och inte nog med att det finns hos Pub — det finns också i bästa kvalitet, största tänkbara sortering och till priser, som äro överkomliga för var och en.

PAUL U. BERGSTROMS A.-B.
STOCKHOLM

Den 28 november 1936.

Den spanska fronten.

Utrikesminister Sandler har talat och i som vanligt välformade satser framlagt »en utrikespolitisk kringblick». Det skedde på ett fredsmöte i Norrköping, och pressen svarade med ett enstämmigt instämmande eko, starkare ju mera högerifrån det kom.

Hr Sandler konstaterade i sitt tal till att börja med några betydelsefulla fakta i den senare tidens utrikespolitiska utveckling. Han fastslog för det första, att N. F. genomlever en svaghetsperiod av obestämbar varaktighet, vilket framgår icke endast av Abessinienfallet, utan även av att N. F. ej kunnat befatta sig med det spanska inbördeskriget, vilken uppgift hr Sandler ansåg skulle kunna falla inom N. F:s kompetens.

Utrikesministern uppehöll sig vidare vid den ideologiska frontbildning som uppstått mellan Italien, Tyskland och Japan — en öppet förkunnad gemensam front mot kommunismen. Han betvivlade dock, förefaller det, att denna vänskap skulle innebära endast en antikommunistisk front, utan i stället vara en sammanslutning mellan »hungriга stormakter», d. v. s. sådana som pocka på råvaror och plats för sitt befolkningsöverskott. Härmed, menar han, anmäler sig hela det stora folkförsörjningsproblemet för jordens folk i sin helhet till statskonstens lösning.

Herr Sandler varnar för en schablonmässig förenkling av det internationella läget såsom en stundande generaluppställning mellan de extrema åskådningar, som i diktaturländerna skaffat sig en maktapparat, och han menar, att ett ståndpunkttagande till det spanska problemet icke samtidigt kan både hävda demokratin och välja sida i den spanska frontbildningen.

I denna punkt har hr Sandler särdeles hjärtligt applåderats av Svenska Dagbladet, Upsala Nya och Östgöta-Correspondenten och man vill uppfatta hans ord som en varning till Spaniensinsamlingens tillskyndare.

Herr Sändlers påstående skulle vara sant, om problemet vore så enkelt som han själv varnar sina åhörare för att tro.

Fronten i Spanien går icke mellan kommunister och fascister, vare sig man kallar de förra regering eller röda, de senare rebeller, vita, svarta eller nationalister.

Denna motsättning finnes visserligen, men en annan frontbildning är viktigare. Man kommer å ena sidan icke förbi de spanska anarko-syndikalisterna med sin stora sammanslutning C. N. T. på två och en halv miljon medlemmar (Ralph Bates i The New Republic) och å andra sidan den katolska kyrkan, enkanner-

WIENERSKOATELJÉN
CARLSSON & SANDBERG

Runebergsgatan 10 - Stockholm
Tel. 21 47 84

Utför beställningar å alla slags vändsydda skodon från 40 kronor. Reparationer, speciellt vändsydda, ändringar. Hämtas.

ligen jesuitismen, som ingalunda tillhör en försvunnen tid, utan vars propagandaverksamhet är intensivare nu än någonsin. Här ligger problemet och motsättningen.

Vad var väl den närmaste anledningen till upproret? Jordmonopolet skulle brytas och feodalväldet avskaffas även i realiteten. Kyrkan och den besittande jordägarklassen hade ett gemensamt intresse att hindra detta. Ty i intet land har feodalväldet och kyrkan gått så hand i hand för att hålla folket nere i andligt mörker och kroppslig nöd som i Spanien.

Den behårda intellektuella jesuitismen med sitt förnekande av människoandens frihet och behov av sanningsökande har i Spanien skapat sin motsats, den spiritualistiska anarkismen, som revolterar mot varje auktoritet, som avsvärjer stat och statens rätt till tvång och som tror blott på den fria människoanden.

Jesuitismens motsats är icke kommunismen. Tvärtom, de båda systemen ha mycket gemensamt. De är båda välordnade Ormus-system, fast med olika ändamål. Kommunismen vill som Ormus — för att citera Almqvist — »föra jord och mänsklighet till det som är gott: de skola följa mig och vara sälla, de må lida därvid hur mycket som helst». Jesuitens mål är kyrkan och har intet att göra med den enskilda människans lycka eller olycka. Ariman, Ormus' svurne fiende och »den misstänkte personen», människoandens försvarare, det är anarkisten. Om denne skall kunna skapa ett livsdugligt politiskt system är Spaniens stora fråga.

Hur skall nu en demokrat ställa sig till denna frontbildning?

Om demokratins yttersta mål är att möjliggöra den mänskliga andens växt och frigörelse — för vilket en viss materiell standard är nödvändig — så kan en verklig demokrat ej stå likgiltig inför den strid som nu rasar i Spanien.

Ingen begär att hr Sandler skall lägga Sveriges mer eller mindre rostfria svärd i vågskålen eller vederväga vår neutralitet. Men den enskildes ställningstagande till humanitära hjälpåtgärder för Spaniens folk är en annan sak. Demokratins bekännare i ett land med urgammal frihet och rätt, vars historia räknar med Gustaf II Adolf som papismens besegrare och Nathan Söderblom såsom den ekumeniska rörelsens upphov, de kan varken svika sin historia eller sina humanistiska ideal.

A. N.

HUNGERDEMONSTRANTERNA I LONDON vunno en framgång innan de vandrade hem igen — de mottogos av arbetsministern som hörde på vad de hade att säga. Konungen har sedan gjort ett besök i de s. k. depressionsdistrikten i Wales, där han personligen tog del av de arbetslösa fruktansvärda nödläge. Hans intresse för saken anses komma att framtinga åtgärder från regeringens sida till de arbetslösa bistånd.

Den krigiska nationen...

(Forts. fr. sid. 1.)

verk — alla de bomber och granater, som Madrid får i huvudet, äro av tysk eller italiensk tillverkning och det är ej heller spanska flygare, som utföra luftangreppen: Bland flygarna befinna sig några italienare, men de allra flesta äro tyskar — fortsätter Vinding:

Mot de nya tyska Junkermaskinerna av senaste typ, JU-52 och JU-46, förmå t. o. m. de tappreste regeringsflygare ingenting. Förarna av dessa maskiner sitta i pansartorn, mot vilka alla hittills kända luftförsvarsvapen komma till korta.

Det spanska kriget har till fullo bevisat, att en storstads befolkning under ett luftangrepp är fullständigt värnlös. En pansrad flygare kan på grund av sin osårbarhet gå helt lågt över hustaken och mycket lätt utvälja sitt mål. Människorna under honom äro helt prisgivna. Det enda de kunna hoppas på, säger Vinding till slut, är, att den väntade bomben ej skall vara av den allra grövsta kalibern, men man har nu bomber på 500 kg., som kunna splittra en skyskrapa lika lätt som man slår av toppen på ett ägg.

Det är med dessa förutsättningar mänskligheten har att träffa sitt val: att avskaffa kriget eller att gå under i en hopplös kamp mot övermäktiga förstörelsevapen.

Landsflyktiga utvisas.

En kvinnosak.

En ung man och en ung kvinna råkas i ett land, som är endast hans hemland. De älska varandra. — Hon reser hem till sitt yrke, för hon har ett sådant. Han arbetar vidare i sitt land. Han är konstnär. Men han är inte så renrasig, som just han borde vara i detta folk av blandras, och snart finner han alla vägar stängda. Då reser han över till hennes land, till vårt land. Han har pass, och han har så mycket pengar, att han inte hör till dem som vi strax kan besluta oss för att avfärda — det är bara de som ingenting ha, som gör saken så enkel för oss. — Så går några månader. Han har tillfälliga förtjänster för tidsningsartiklar, översättningar och dylikt. Hon har sitt yrke. Och efter något är gifter de sig. Han sköter hemmet och matlagningen.

Det har flera gånger varit tal om utvisning, men förelägganden och deras överklagande tar ju — dess bättre för en flykting — tid. Nå, sedan handlingarna i målet äkt runt i de olika instanserna länge nog, har man äntligen, mer än 7 månader sedan de två blivit vigda, fattat det slutgiltiga beslutet på högsta ort: mannen skall utvisas, två veckor efter delgivandet skall han vara ur landet.

Och kvinnan? Skall han ur landet, följer hon honom. En svensk självförsörjande kvinna göres landsflyktig, därför att hon älskar en man, som är landsflyktig, och därför att hon vill ta konsekvenserna av detta.

Hur hade saken tenn sig, om en svensk man, en kontorist eller en frisör, gift sig med en landsflyktig kvinna? Tror någon att kvinnan blivit utvisad? Och ändå hade hon ju uppenbart bort komma under rubriken »konkurrenser till den inhemska befolkningen», Sveriges allför många stackars ogifta kvinnor.

Nu är det kvinnan, som har försörjningsmöjligheten, och då är det hela — »en helt annan sak».

E. H.

HOTEL PLAZA

STUREPLAN - STOCKHOLM

Hotell och Restaurant åter öppnade efter genomgången modernisering.

ENEQUISTS KONTORSMÖBELLAGER

Malmsskillnadsgatan 46

Specialfirma för KONTORSMÖBLER och INREDNINGAR

SÄLJER - KÖPER - BYTER - RENOVERAR

Tel. 21 83 48

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
CARIN HERMELIN.

ANSVARIG UTGIVARE:
ADA NILSSON.

Utkommer varje helgfri lördag.

Triewaldsgränd 2, 3 tr.,
Stockholm. Tel. 20 48 42.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.

Ledam. av Sveriges Advokatsamf.

Norrlandsgatan 18.

Tel. 10 75 75, 10 75 76.

STOCKHOLM

Juris Kandidaterna

Håkan Hyltén-Cavallius

och

Margareta Sandberg Advokatbyrå

Kungsgatan 29, Stockholm.

Tel. 10 25 02, 10 25 32.

Införd genom Stockholms Läkarförening.

Doktor KNUT HANNER

Allm. praktik, kirurgi, olycksfall.

Humlegårdsg. 13, 3 tr., hiss.

Mottagn.-tid fr. kl. 2 eller efter anmälan 62 39 02. Sjukbesök. Tel.-tid säkr. 8—1/2 9.

Stockholms stads Poliklinik

vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—1/2 10 f.m.

För havandeskapet och dess sjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

VALHALLAVÄGEN 120

(Hörnet av Nybrogatan)

Mottager inackord. även för längre tid.

Tryggt och ogen., värek.

Tel. 62 78 24.

Chiropractic.

Ryggsnitt, Ischias, Neuralgi

Thor Holmström

Kungsgatan 35. Tel. 21 04 14

Mottagning 10—1 och efter överensk.

Alimonda-Institutet

homeopatisk praktik.

Mottagning 11—2. Rådfrågning även pr korrespondens. Begär prospekt och frågelista. Leg. läkare.

Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)

Stockholm. Telefon 32 08 99.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00

FOLKUNGAGATAN 65 - Tel. 40 73 37

GÖTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

180 cm. helylle Boj,

lämplig till draperier, sängöverkast, kuddar, borddukar m. m. Värme- o. ljudisolerande, i stor färgsortering, endast 5: 75 met.

Oskarsons Lager, Kungsgatan 70, Sthlm.

Hennings Skodon

Drottninggatan 27. Tel. 20 73 68

Herr-, Dam-, Barnskodon. Bottiner, Galscher, Tofflor.

GOD SORTERING - LÅGA PRISER

Vi skräddarsy Eder kappa med två provningar för 30 kr.

FORMANS,

Upplandsgatan 25. Telefon 32 30 92.

För resande

till Stockholm.

K. F. U. K.-Förbundets hospits.

Birger Jarlsгатan 27, 3 tr., rekommenderas.

Spärv. 5 dir. fr. Centralen. Tel. 11 07 25.

Knut Jaensson:

Eric Hallströms utställning.

Efter ett par tre års bortovaro utställer Eric Hallström på nytt i Färg och Form. Hans målningar har alltid haft kraft och konkretion och de har alltid ägt omedelbarhet. Till en av de många allmänföreställningarna hör välden, att man gärna föreställer sig en »typisk målare» som en speciell spontan, frodig och sund typ av konstnär. Föreställningen är naturligtvis som alla generaliseringar schematisk, men den kanske för den skull inte är alldeles gripen ur luften.

Eric Hallströms konst är i varje fall en sådan »typisk målare» konst. Arbetsglädje och lätthet att producera har alltid utmärkt honom, men vid övergången från de tidigare friska och en smula naivistiska Stockholms-motiven till de vilt romantiska norrlandslandskapen, rullarlandskapen, gick en del av säkerheten förlorad. Framför allt blev formen vårdslösad.

När man nu återser honom är det mest frappanta vilken fasthet och balans han vunnit. Dessa temperamålningar och pasteller är samt och synerligen gjorda med utomordentlig säkerhet. Och färgen är utsökt. Det söta har aldrig varit

någon fara för Hallström, han behöver inte vara rädd för att göra pasteller. Hälften av tavlorna på denna utställning är också pasteller och de har som pastellmåleri en aldeles ovanlig kraft och friskhet samtidigt som mjukheten och den förfinade och omsorgsfullt valda koloriten har pastellfärgernas speciella nyansrikedom och känslighet.

Utställningen är så jämn att det inte lönar sig att framhålla något särskilt. Temperamålningarna står på samma nivå som pastellerna och Hallström målar lika säkert och lika vackert interiörer som han målar vildmark.

Färg-och-form-gruppen tycks nu befinna sig på en höjdpunkt. De olika konstnärerna har otvivelaktigt berikat, stimulerat och påverkat varandra inbördes och utan att de förlorat i självständighet kan man hos dem tala om en speciell färg-och-form-stil. De vekare och blekare har blivit kraftigare och frodigare och de robustare har blivit alltmer förfinade kolorister.

I svenskt måleri, där koloristerna aldrig varit dominerande, bildar denna »skola» ett rött inslag.

Sofie Lazarsfeld:

Tusen brev till en rådgivare.

II.

Anpassningen till en gemenskap förutsätter vissa egenskaper, som inte faller sig lätt för alla människor att utveckla. Man måste framförallt vara beredd att själv ta ansvaret för sitt görande och låtande. Det går inte att skjuta skulden för sina misslyckanden på andra, man måste lära sig att kritiskt bedöma sitt eget handlande och sedan om möjligt söka ändra på sig själv.

Kan man inte detta, då förspiller man lyckan, även om de yttre förutsättningarna för gemenskap med andra skulle vara för handen.

För att lugna dem, som redan är gifta, och till tröst för dem som inte är det, må genast sägas ifrån, att skillnaden i klagomålen från det ena hållet och det andra är ganska liten. Svartsjuka, skräck för att bli övergiven, hänsynslöshet, otro, tvekan mellan två olika föremål för de ömma känslorna, sexuella missförstånd, olikhet i andliga intressen och världsåskådningsfrågor — allt sådant förekommer lika mycket inom som utom äktenskapet.

Ett exempel.

Herr X, 33 år gammal, gift, klagar över sexuell besvikelse redan från den första upplevelsen. Han berättar inledningsvis att han aldrig skulle kunna tala om detta med någon. Bristen på tillfredsställelse driver honom åter och åter ut i »orgier, som fantasin firar», han hittar aldrig den rätta motparten, emedan ingen kvinna kan utlösa sådana känslor hos honom som hans egna drömmar.

Så gifter han sig plötsligt, ett kärleksäktenskap, som han uttryckligen påpekar. Men efter sju års äktenskap är nu situationen följande:

»Min fru älskar mig, jag betvivlar det inte, hon älskar mig så djupt, att hon helst inte skulle vika en minut ifrån min sida. Självtänkt kan jag inte påstå detsamma, jag vill inte göra henne ont, hon rör inte för att hon inte kan tillfredsställa mig — Jag har lidit mycket dessa sju år.»

På hans förslag om skilsmässa svarar hon med hot om självmord: »Gråtkramp om nätterna... Kanske skulle hon verkligen kunna göra sig något ont. Och det, ärade herre, skulle jag inte kunna ta på mitt samvete. Och så lyckas jag hundra gånger kärlek... Om hon bara kunde bli kär i någon annan! Hundratals gånger har jag önskat och bett att hon själv skulle förstå, att detta inte är något liv...»

Vad är det som först slår oss i hans brev? Framförallt en tydlig rådså för ansvar. Han flyr med sina känslor in i fantasins rike. Där har den inga konsekvenser. Verkligheten förefaller honom alltför riskabel, han måste ta ansvar. Därför lägger han hela tiden ett avstånd mellan sig och sin partner — han är alltid lika besviken, och därför kan han utan eget ansvar ge upp varje förbindelse. Också sitt äktenskap skulle han vilja upplösa, men fortfarande inte på eget ansvar, utan på hustruns. Det är ett typiskt exempel på den inställning till livet, där man inte vill andligen betala för sig.

I mildrade ordalag skriver vi ungefär detta till honom, samtidigt som vi bifogar vår uppfattning om hans fru.

Hans andra brev är mycket typiskt. Åter besvikelse — ty också rådgivningsbyrå hade han försiktigtvis tilltrött mer än vi kunde ästadkomma.

Han har gjort sitt och vädat till oss, alltså är det vårt fel och inte hans om hjälpen uteblir.

Trots detta skriver vi på nytt och nu kommer ett tredje brev från honom, där han meddelar att han tänkt vidare över vårt svar och att han tänker försöka med

mot ens vilja. Det behövdes visserligen inte många nypor frisk luft för att återföra en till medvetandet om deras oakthet. Men detta blev en påminnelse om filmens oerhörda makt över sinnena, det inflytande den, med hjälp av de rörliga och flytande bildytorna, av musiken och sången, oftast omärkligt, låter sippra in i själarna. Det är en farlig makt i moraliskt och konstnärligt desintresserade industrimäns hand. Den kunde vändas till en livsbefräjljande faktor av oanade möjligheter.

Barnböcker.

Lisa Tetzner: Paul och Erwin (pris 1:50), Ulla Becker: Landsvägsridare i Storläger (pris 2:—), Ruth Rewald: Janko, pojken från Mexiko (pris 2:50), på Axel Holmströms förlag, äro tre trevliga och i bästa mening bra böcker. Paul och Erwin är väl inte så spännande som t. ex. samma författarinns Vi i 67:an, men det som berättas är så levande berättat, att man tycker sig ha träffat de båda pojkarna, också om man inte redan träffat dem i 67:an. Utan moraliserande, men med förståelse och humor skildras hur den ena pojken är nära att villas in på en avväg, men hjälps kamratligt tillrätta av den andra pojken. Och »vi alla andra glädjas åt att denna farliga historia, som lätt skulle ha kunnat få ett tråkigt slut, avslöpte så lyckligt.»

Landsvägsridare i Storläger är en händelserik berättelse om en käck och företagsam stockholmspojke, som i sällskap med två kamrater, ger sig i väg att upptäcka världen, »bakom nästa hörn» och vidare ut, och som efter långa vandringar genom Danmark och Tyskland, slutligen hamnar i ett stort ungdomsläger i Overdoorn i Holland, proppfullt med ungdomar från jordens alla håll, t. o. m. indianer och negerpojkar. Samvaron präglas av en stark samhörighetskänsla, och det stämmes enhälligt entusiastiskt och utan några som helst missljud in i en av ungdomsledarnas ord: »Med intelligens och hjärta i förening kunde man utplåna de yttre och inre gränser, som trädde hindrande mellan folken såväl som de enskilda individerna, och i samförstånd skapa en framtid, som de alla buru ansvaret för... Strax därpå tågar en skara tyska pojkar och flickor in i lägret, sjungande »friskt och övertygande»: »Mit uns zieht die neue Zeit... Mit uns zieht ein neuer Geist... Man undrar bara om denna »världsunionskongress» hölls före Tredje rikets tillkomst eller möjligen är en framtidssyn.

Boken om Janko är avgjort den roligaste av de tre böckerna. Pojken, som rymde från Mexiko och efter många äventyr hamnade i Europa, närmare bestämt i en pojkskola i en tysk småstad. Ifrån att till en början ha beskådats som ett underdjur av kamraterna, vinner han till slut deras både beundran och vänskap — en renhårig grabb som han är och därjämte en fängslande berättare om sina underbart spännande upplevelser. På den mexikanska haziendan, tillsammans med indianer, på flykt genom djungeln, som skoputsare och tidningsförsäljare i New York. En levande skildring om en levande pojke.

Alla tre böckerna kunna tveklöst rekommenderas pojkar och flickor i åldern 10—13.

E. B. H.

oss igen. »Kanske skall jag därigenom komma fram till det, som jag längtar efter, ett befriande andetag, komma till klarhet över mig själv och uppnå vad alla önskar sig, en liten smula lycka i livet.»

Man märker framsteget. I det första brevet väntade han lyckan genom oss. Nu vill han redan försöka skaffa sig den själv. Och verkligen — efter en månad kommer ännu ett brev — här går han vidare och talar om att han försökt att »med de utgångspunkter ni givit mig, skåda in i mig själv och bringa ordning och reda inom mig». Det har han gjort av sig själv, vi hade inte uppmanat honom till något sådant, utan bara helt objektivt meddelat honom vårt sätt att se. Han kommer till en mycket klar insikt om sig själv och nästa brev börjar med dessa ord: »Ni har rätt — det börjar dagas». Med förvånande förståelse tar han itu med sin egen obeslutsamhet och den därur kommande skuldskänslan och slutar brevet med att hans »nyvunna livsmod skall komma inte bara honom själv utan också hans omgivning till godo».

Liksom i detta fall ha hundratals människor kunnat komma tillrätta med sin omgivning, vilket förut förefallit omöjligt — i varje fall har den rådfrågande själv återvunnit livsmod och glädje. Och detta är inte någon föraktlig sak i en tid, som ställer så stora fordringar på varje människa. I kampen med de egna problemen går mycket av människans bästa krafter förlorade till ingens glädje och till egen skada. Men den som befriats ur denna kamp kan ägna sig åt andra uppgifter, värdefullare för den enskilde och därmed för hela mänskligheten.

S. Gm.

Jul

— så heter den nya, vackra jul-tidningen, med omslag i guld och fem färger, offsettryck. Kr. 1:25. Författaren Sven Lidmans bidrag »Såsom i en spegel» är skrivet på hans vanliga, fängslande sätt. Dessutom medverka past. Lewi Pethrus, f. kyrkoh. G. E. Söderholm, skriftställaren Nathan Odenvik och många andra.

Julböcker

Mannen som bröt fjärde budet.

Av Kristian Nielsén.

Häft. 2:75, mod. kart. 4:25. Oskyldigt indragen i en gangsterkupp och dömd till tio års fängelse — det är inga småsaker. Bokens huvudperson, en svensk-amerikan, har själv delgivit förf. sin erfarenhet av U. S. A:s förbrytarvärld och fängelseliv. Nielsén ger oss en intressant och spänningsfylld skildring av detta livsöde.

Jonas — eller förälsning som duger.

Berättelse av Olaf Baraas. Övers. från norskan.

Häft. 3:—, mod. kart. 4:25. Realistiska närbilder från en norsk bygd, som får uppleva en radikal andlig väckelse. Det är fart och färg över den händelsefyllda handlingen.

Girolamo Savonarola.

En rättfärdighetens apostel. Av William H. Crawford. Övers. från engelskan.

Häft. 4:—, klotb. 5:50. Det medeltida Florens' store sociale och moraliske reformator har mycket att lära också vår tid. Detta är ett storslaget stycke hjältehistoria.

Guds eld över Kina.

Mina erfarenheter från väckelsearbetet. Av A. Leander. Häft. 2:35, mod. kart. 3:70. En samvetsväckelse av det radikala slag, varom här berättas, skulle revolutionera världen.

Förlaget Filadelfia Stockholm 6.

Oxford-bok!

Var-dagens herre

av Theopil Spoerri.

Övers. från tyskan av Gustav Blomberg.

Ur förf. förord till 10 upplagan

anför vi:

»Den oväntat raska utbredning, som denna lilla bok har fått, har väl sin orsak i dess enkelhet. Det är i själva verket mycket enkla saker, vilka ropa ut detta: att man vågar taga Gud istället för sig själv på allvar.»

Häft. 75 öre.

I bokhandeln eller från

Svenska Missionsförbundets Förl. STOCKHOLM

Tidevarvets filmkrönika.

Et nytt tecken på det starka fredsintresset i England är, att de engelska filmproducenterna vågat göra en film som Tider skola komma, vilken innehåller ingenting mindre än H. G. Wells pacifistiska framtidsvisioner. Filmen, som nära lär följa en av Wells böcker, börjar med utbrottet av nästa världskrig, optimistiskt nog daterat så sent som till 1940. Kriget kommer lika överväldigande oväntat som det förra. Glömska landstormsmän känner sig romantiskt förvåntansfulla. Den moderna krigstekniken sätts emellertid i rörelse och staden Everytown bombarderas sönder av bombflygeskadorna. Efter ett par årtionden av krig är den moderna civilisationen totalt förintad. En halvförkytt neurasteniker har gjort sig till Ledare över ett folk, som kastats tillbaka till barbarstadiet i både uppfattningar och levnadsstandard. Då förenar sig en handfull vetenskapsmän med klara hjärnor för att med hjälp av intelligens och teknik utan blodigt våld återställa ordningen och på ruinerna av vår kultur bygga upp en ny, där all människans kraft dirigeras mot det nyttiga syft. att behärska naturkrafterna. Etthundra år senare är hela planeten en välarrangerad och mekaniskt fulländad förnuftsstat. Filmens sista scener berättar om hur det första försöket skall göras för att undersöka och exploatera månen. Människöanden, som tillvaratagit jordens möjligheter sträcker sig vidare för att erövra världsrymden!

Sven Backlunds föreläsningar

28—29 nov. 1936 i Viktoriasalen Tunnelgatan 19

Världssamling för fred.

Lördagen den 28 nov. kl. 19

Nationernas förbunds nederlag
A. Abessinien
B. Spanien

Söndagen den 29 nov. kl. 15

Nationernas förbunds återupprättelse
A. Världsmynt och världshandel
B. Världssamling för fred

Efter söndagens föreläsningar kommer Brysselkongressens program till världssamling för fred upp till överläggning med inledande anföranden från svenska delegater.

Biljetter till ett pris av kr. 1:— pr dubbel-föreläsning tillhandahållas genom ABF:s expedition, Vasagatan 38, samt vid föreläsningarnas början.

Nordiska Folkhögskolans Elevförbund.
Stockholms Genèvekommitté

Redan tekniskt ligger Tider skola komma utanför allmänningen. Fullt i enlighet med Wells intentioner dominerar även i filmen tekniken, inte de enskilda människorna. Skildringen av flyngreppet på Everytown och framtidsvärldens tekniska underverk är tekniska triumfer för filmen av i dag. Anmärkningarna mot filmen drabbar väsentligen Wells, framtiden är väl tekniskt abstrakt för att vara riktigt tilldragande. Det är typiskt för Wells naturvetenskapligt färgade optimism, att han låter tekniken, behärskad av de bästa hjärnorna, lösa fredsfrågan. Men vad sker, om vetenskapsmännen använder sitt kunnande till motsatsen? Det föresvävar en, att något sådant understundom inträffat.

Man kan göra sina invändningar mot både filmen och Wells' framtidsarrangemang, men man har mera anledning att betyga sin tacksamhet för en film, som i stället för med slutkyssen slutar med en blick över världsrymden, som för en gångs skull låter en lämna biografsalongen med hjärnan full av friskt diskussionsstoff och som — framför allt — ger en så god fredspredikan. Något så suggestivt som när efter krigets utbrott fiendens flygmaskiner bryter fram ur molnen som tallösa rovfågelsvärmar har man sällan sett på film. Det är bara skada, att inte sådana bilder får påverka dem, som bäst behövde påverkan. Tider skola komma kan inte visas i dikturländerna.

Tekniskt kan den amerikanska filmen San Francisco jämföras om också inte jämställas med Tider skola komma. Även den bygger på en katastrof: jordbävningen i San Francisco för 30 år sedan, som ödelade en stor del av den syndiga nybyggastaden. Stoffet ger oerhörda möjligheter till en kollektiv storfilm. Jordbävningen är verkligen framställd med imponerande styrka. Men den bildar bara avslutningen till en utdragen om också filmatiskt till stor del mycket flott serverad historia i den vanliga, alltför vanliga stilen om den unga flickan, som plötsligt blir stor sängerska och som denna gång tack vare väl tillrättat kärlekstrassel sätts i tillfälle att utveckla sitt väljud från både kyrklåtar, operascen och varietétrubun. Efter detta kunde man ju inte förmå sig att tro på någon allvarlig mening ens med jordbävningen och de hymnsjungande människoskarorna, som drog fram mot ett bättre liv. Rättsvisligen skall noteras, att en beskrivning av en amerikansk valkampanj var ett humoristiskt glansnummer, att Clark Gable gjorde en festlig typ av en syndig barägare och att de flesta tycks uppskatta Jeanette Mac Donald som sängerska.

Slutscenerna i San Francisco grep en

Hälsokost...

(Forts. fr. sid. 1.)

undersökningar vittna om att det finns en sådan positiv korrelation mellan kroppsutveckling, vikt och längd, å ena sidan och intellektuell pigghet å den andra. Det har också konstaterats genom undersökningar att undernärda barn sakna energi, bli fort trötta andligt och kroppsligt, ofta somnar i skolan, är ouppmärksamma, ha svårt att hålla sina tankar samlade, ha dåligt minne, tänker långsamt, ha svårt att förstå, ha svårt att sitta still.

Bättre uppfostring — minskad infektionsrisk.

En tredje viktig effekt av normal uppfostring är den större motståndskraften mot infektioner. Man har direkt visat det på marsvin. Inympat tuberkelbaciller, delat dem i två grupper, gett den ena riktig föda, sol och frisk luft och den andra ohygieniska livsvillkor. Den första gruppen överlevde infektionen och växte upp friska, den andra blev sjukare och sjukare och dog i tbc. Det är ju också efter den principen att höja allmänhetens tillstånd genom perfekt hygien — framför allt tillfredsställande föda — som man behandlar tbc hos människor. Det samma gäller om andra infektioner. Landvinningarna i fråga om spädbarnsdödlighet ha just gjorts genom att bättre uppfostring minskat infektionsrisken.

Förebyggandet av de s. k. bristsjukdomarna är en fjärde vinst av riktig uppfostring. Man vet nu att redan en relativt brist som ej leder till manifest sjukdom nedsätter hälsotillståndet och försämrar tillväxten.

En detalj av normal tillväxt för vilken födan är av speciell betydelse är tandutvecklingen.

Vi är naturligtvis medvetna om att barns hälsa beror ej blott på deras föda utan också på deras arvsanlag och på deras allmänna hygieniska förhållanden. Arvsanlagen kan vi emellertid ej direkt påverka. Renlighet och kroppsövning har man gjort förhållandevis mer för, bostaden har man börjat tänka på. Nu sysslar vi med födan som är den viktigaste och den mest försummade faktorn.

Hur mycket mat behöver ett barn? Själva totalbehovet, kaloribehovet, är förhållandevis större hos barn än hos vuxna.

Utom det basala kaloribehovet och behovet för kropps rörelse ha de nämligen också ett kaloribehov för själva tillväxten (visserligen ej så stort). De siffror som ges varierar rätt mycket. Räkna man med medelvikter kommer man till ett kaloribehov för 7-åringar pojkar av 1,750 och flickor 1,650, för 14-åringar pojkar 3,400, flickor 3,300. Vid 13 år är skillnaden till övervikt för flickorna, som då fortfarande stå kvar på 80 kal., 200

kal. mer för flickor. Det där att det finns en period när flickor behöver mer mat än jämnåriga pojkar glöms ofta.

Äggvitebehovet beräknas samstämmade till c:a 2,5 gr. per kg. kropps vikt och dag, d. v. s. för 7-åringar c:a 55 gr., för 14-åringar c:a 105 gr. Det högre äggvitebehovet hos barn jämfört med vuxna sammanhänger förstas återigen med tillväxten. Ur den synpunkten är arten av äggviteämnen i födan även av betydelse. Man torde vara på den säkra sidan om man låter ungefär halva äggvitebehovet tillfredsställas ur mjölk, ägg och kött.

Detta är viktigt även med tanke på kalciumbehovet. Viktigt för normal tillväxt, för benbildningen, för tandutvecklingen, för höjande av motståndskraften mot sjukdom i allmänhet.

Ett annat icke minst under uppväxten viktigt mineralbehov är järnbehovet med tanke på den betydande blodbildningen. Relativt solfattiga nordliga länder, som vårt, ha en större procent blodbrist bland befolkningen och behöva se upp på den punkten. Järnrika äro ägg, lever, brödsorter (råg, Graham, havre, korn) och kött, nötter, mandel.

A-vitaminet är ytterst betydelsefullt för tillväxt liksom för ett normalt närings-tillstånd och god motståndskraft mot infektioner. De viktigaste källorna är smör, ägg, mjölk, gröna och gula grönsaker.

B₁-vitaminet behövs för normal tillväxt, gynnar aptiten och tarmrörelserna. De viktigaste källorna äro fröskal, alltså sammat mjöl, vidare ägg, mjölk, grönsaker, frukt.

B₂-vitaminet behövs för normal tillväxt, motverkar nervösa symtom, höjer motståndskraften mot infektioner, ökar utsikterna för långt liv vid god hälsa. De viktigaste källorna äro mjölk, kött och ägg, lever.

C-vitaminet behövs för normal tillväxt, för normal tandutveckling, för grundläggande och bevarande av hälsa och spänstighet i allmänhet (gott lynne). De viktigaste källorna äro apelsiner, citroner, grapefrukt, tomat, hjortron, vitkål.

(Ifråga om vitaminernas värde har i huvudsak följts Shermans utmärkte bok Vår hälsa och vår föda, bearbetad av Edith Clarin och Hilding Berglund. Utk. 1936 på Natur och Kultur.)

Samhällets skolfrukost.

Tanken att samhället borde känna ansvar för skolbarnens näringsförhållanden är inte ny. Redan 1864 anordnades i Uddevalla bespisning av fattiga skolbarn. Numera finns mer eller mindre omfattande skolbespisning för fattiga barn, kommunalt bekostad, i de flesta städer. På landsbygden ha endast spridda och tillfälliga åtgärder vidtagits.

Även i de övriga nordiska länderna har olika försök gjorts att lösa denna fråga. I Norge har man först börjat kampanjen för en hälsomtät. Professor Schiøtz i Oslo har för 10 år sen lancerat den s. k. Oslo-frukosten: 1/3—1/2 lit. mjölk, 220 gr. grahamskorpor, 100 gr. mjukt rågröd, 20 gr. margarin, 25 gr. mesost, 1/2 apelsin eller 1/2 äpple eller 100 gr. morot = 865 kal. Tack vare mjölken, mesosten och moroten är vitaminhalten hög. Schiøtz har också starkt framhållit värdet av den tuggning, som blir nödvändig. Frukosten serveras genast barnen komma till skolan.

Det är naturligtvis riktigt att denna måltid är vida överlägsen de måltider,

Från elektriska lampor...

(Forts. fr. sid. 1.)

tiden ofta berörts men ej alltid riktigt, är den så kallade »municipalrätten». Därmed menas de spanska kommunernas rätt att förbjuda import av arbetare från andra kommuner. Förbudet som i synnerhet har betydelse under skördetiden, då ofta kommunernas egen tillgång på arbetskraft ej är tillräcklig, har i mångfaldiga tidningsartiklar framställts som ett ovanligt klart bevis för att Spanien fortfarande lever med medeltida vanor.

I själva verket är detta förbud en av de många brådstörtade reformerna från republikens första dagar. Och det har tillkommit för att hindra lösdriveri och nedpressning av jordbruksarbetarnas löner.

Läget var nämligen detta: arbetslösa från områden, där förtjänsten var särskilt knapp, sökte sig till andra delar av landet. Där varande arbetsgivare drogo fördel av nykomlingarnas behov av arbete till snart sagt varje pris som helst och sänkte sina löner. De visste att samtliga skulle acceptera: de nya av den grund som just angivits, de i trakten bofasta arbetarna, därför att de i annat fall skulle se sig utan arbete.

På det sättet nedgick ersättningen för jordbruksarbete, vilket varade (som kontrakt uttrycka det) »från sol till sol», det vill säga från arla morgon till sol gått ned, till två pesetas plus en soppa som bestod av rå tomatosaft och olja. Medan tack vare ovanstående »municipalrätt» lönerna höjdes till fyra pesetas, varjämte till soppan lades ett stycke bröd.

Å andra sidan hindrar samma »municipalrätt», eller kan åtminstone hindra, bruket av de moderna jordbruksmaskiner Spanien i så hög grad behöver för att påskynda utnyttjandet av en jord, som rätt behandlad kunde ge så många gånger mer än hitintills. Ty man kan näm-

slutligen säga att en ny maskin är också den import av främmande arbetskraft, dörr öppnad för något som minskar kommunens arbetsmöjligheter. Denna tydning, som i första ögonblick förefaller otrolig, har i själva verket många gånger tillgripits. Och när man funderar däröver, vänder i minnet tillbaka några ord som en av »det röda Spaniens» bästa hjärnor en gång skrivit:

»I Spanien har man under det sista decenniet på många håll gått direkt från det hemstötta ljuset till elektrisk belysning av allra modernaste slag. Man kan emellertid under nästa tio eller fem år med alldeles samma snabbhet gå från den elektriska lampan tillbaka till talg-ljuset igen.»

Till sist ett påpekande av annan art. I början av inbördeskriget nämndes i tidningarna ofta namnet Rio Tinto. Hur många tänkte, då de sågo det, på att de synnerligen givande gruvor som bära detta namn bearbetas av England! Drottning Isabella den andra hade ont om pengar. Därför förpaktade hon år 1873 en av sitt lands viktigaste tillgångar: gruvorna i Rio Tinto. Överlåtandet som gav upphov till bildandet av Rio Tinto Company är på nittionio år. Gruvorna skänka mångahanda värdefulla mineraler, främst kvicksilver och koppar. Det brukar ibland sägas att utan Rio Tintos koppar kunde ej England upprusta!

Vidare: i de spanska Riff-bergen finns också kostbara mineraler, främst tungfram. Där finns också brittiska intressen och kapital förankrade, och ännu mer franska.

Spörsmålet som osökt infinner sig är: skola gamla överenskommelser respekteras av den ultranationalistiska regering som kommer att taga makten i Madrid? Eller skola de påverkas av de revisionens vindar som börjat blåsa? Och skall, i sistnämnda fall, Madrid få bistånd av Rom? Och Berlin?

Under greve Cianos besök i Berlin och Berchtesgaden underströks det att Tyskland och Italien, i motsats till förut hörda rykten, icke hade några som helst avsikter på att tillvinna sig spanska territorier. Nu, för några få dagar tillbaka, frågade en engelsk journalist Mussolini om denne ej ville omvandla Majorca till italiensk flottbas och Mussolini svarade då:

»Jag kan svara att en sådan tanke aldrig tänkts. I själva verket, jag skulle ej ha respekt för en nationalist-ledare, den där kunde tänka sig möjligheten att ge bort något av sitt fäderneslands territorium.»

Svaret bör läsas uppmärksam. Ty det utesluter ej blott italienska planer på spansk jord. Det utesluter andra staters rätt att för sin del omhulda dylika planer. Vad inom Spaniens gränser är, det skall vara Spaniens och ingen annans!! Och Franco är vän med Mussolini!

Pier Gudro.

När det gäller »skolor med begränsade möjligheter till matlagning» bör man försöka ordna så att endast ett kok skulle behövas. Härvidlag borde göras propaganda för *sopporna*, som (ärtsoppan undantagen) användas alltför litet här i landet. I en soppa räddas mineralämnena och vitaminer, som eljest ofta slås ut med kokvattnet. Med avsikt ha vi undvikit att föreslå gröt eller välling, som enligt vår mening lämpligen bör ges i hemmet som morgonmål.

Börja vi inte redan skymta som en praktisk möjlighet detta i sin enkla naturlighet otroliga — en människa, som aldrig är sjuk. En kär dröm har det väl alltid varit för alla föräldrar. Inte sant.

»Var frisk och glad och blomstra ung som löv och blad, du lekens kung, och väx så stark och rak och fri som furan i ditt hemlands markt!»

Andrea Andreen-Svedberg.

(Ur ett föredrag hållet på Konserthuset den 18/11 36 i Konsumtionsföreningen Stockholms serie Vår föda och hälsa.)

Vilh. Grönbech

Jesus Människosonen

Till svenska av Honorine
Hermelin.

»Vilhelm Grönbech är ett geni... han har fått fram en ny Kristusgestalt. Den blir på en gång klarare och gåtfullare... Grönbechs bok är ytterst fängslande.»

Torgny Segerstedt
i G. H. T.

»Grönbech gör ett djärvt försök till renskrapning. Elden i orden får han att kännas svidande som blixten. Man ej blott skönjer en bild, man skönjer sig själv genom dess nya friska ögon.»

Emilia Fogelklou
i Tidevarvet.

5: 75, inb. 7: 50.

NATUR och KULTUR

Manuskriptet
till
Den storslagna
Wells-filmen
TIDER
SKOLA
KOMMA
finns i bokform!
3: 75
BONNIERS

Kaptan Elsa

av ERLAND RICHTER.

Pris: häft. 2: 75, inb. 4: —.

En bok om Frälsningsarméns
tappra kämpar.

»... En läsvärd och givande bok, den är både underhållande och undervisande, den väcker till eftertanke och självrannsakan.»

G. Th-e i Sv. M.

»Det hela är enkelt och okonstlat framställt, men verkar genom sin äkthet.»

Quelqu'une i Sv. D.

Lindqvists Förlag
Stockholm

Vinterresor i Sovjet Unionen

5 DAGAR
i S. S. S. R. (valfri stad).
Pris fr. kr. 68: —.7 DAGAR
i S. S. S. R. inklusive resor *Le-
ningrad—Moskva—Leningrad*.
Pris fr. kr. 123: —.10 DAGAR
i S. S. S. R. inklusive resor *Le-
ningrad—Moskva—Kiev*. Pris
fr. kr. 136: —.Gruppresor med specialprogram
arrangeras.Begär upplysningar om dessa
och andra resor genomDe större resebyråerna
och

INTOURIST

Vasagatan 8, Stockholm.

Fogelstadförbundet i Stockholm

med omnejd samlas lördagen den 5 december 1936 kl. halv åtta e. m. å Kvinnliga Kontoristföreningens nya klubblokaler, Drottninggatan 31, 4 tr.

KERSTIN HESSELGREN talar om

Nationernas förbund av i dag

Sång av DAGMAR GRILL.

Alla Fogelstadförbundare välkomna!

Kommitterade.

Urmakare H. U. LINDBERG

Norrlandsgatan 22. Tel. 20 26 47
(Hörnhuset Lästmakaregata. intill hållpl.)
Alla slag av reparationer och justeringar
under full garanti. Obs! Obräckbara
urglas till lägsta pris. Stort lager av
herr- och damarmband.

Stuce-Katten

Sturegatan 5

En behaglig viloplats under
kafferasten i ny hembetonad,
smakfull inredning.

Bageri och kafferum,

Tel. 21 58 81.

Vete-Katten

Bageri och kafferum,

Alltid dukat kaffebord i hem-
trevliga rum,

Klara N: a Kyrkogata 26

eller

Kungsgatan 55

Tel. 20 84 05.

Extra gott hembakat bröd av egen tillverkning.

Kafferep anordnas.